

Impact maken in de stad

Hoe kunnen gemeenten de grootste vraagstukken van deze tijd oplossen? Volgens Ruben Koekoek, directeur van Social Finance NL, moeten zij kun krachten bundelen met ondernemende partijen uit de stad.

Door
RUBEN KOEKOEK

Overall in Nederland wordt momenteel druk koffie gedronken en onderhandeld, worden verbondjes gesloten en wethouders benoemd. In 322 gemeenten waren er afgelopen 16 maart namelijk gemeenteraadsverkiezingen. Nadat wij onze burgerplicht hadden volbracht en de uitslag bekend was, begonnen de onderhandelingen over de nieuw te vormen coalities. De hete hangijzers verschillen per gemeente. Denk aan het datacentrum in Zeewolde, de toeristenmassa in Amsterdam of een koopzondag in Apeldoorn. Maar overall speelt hetzelfde probleem: de maatschappelijke opgave is zeer groot en de budgettaire ruimte is zeer klein. Dit laatste komt door de manier waarop de financiering van gemeenten in Nederland is ingericht, waarbij de gemeente sinds

**'DE KRACHT
VAN DE STAD
STAAT TER
BESCHIKKING.'**

de decentralisatie voor veel meer taken verantwoordelijk is. Voor de financiering hiervan is de gemeente grotendeels afhankelijk van het Rijk en de eigen beperkte inkomsten uit bijvoorbeeld afvalstoffenheffing en parkeerkosten. Bovendien moet de begroting van de gemeente sluitend zijn. Waar de Rijksoverheid grote sommen geld kan lenen, mogen gemeenten dit alleen doen om investeringen te financieren.

De kracht van de stad

Kortom: de gemeente kan het niet alleen. Zeker nu de publieke voorzieningen onder druk staan door personeelstekorten, de transitie naar een duurzame samenleving en niet in de laatste plaats door nog meer benodigde ondersteuning, door corona, voor de kwetsbare groepen. Om deze en andere prangende vraagstukken op te lossen, moet de gemeente buiten de eigen organisatie kijken. Er staan tal van partijen te springen om samen te werken. Denk aan bewonersinitiatieven, filantropen, bedrijven, maar ook nieuwe partijen zoals sociaal ondernemers en maatschappelijk investeerders. De kracht van de stad staat ter beschikking, maar om deze in te zetten is een nieuwe manier van denken en doen nodig. Gemeenten zijn hier nog niet op ingericht. Gelukkig is er een groep koplopers die met inspirerende voorbeelden aan een andere aanpak werkt, waarbij gemeenten gebruikmaken van het krachtige ecosysteem in de stad: het impact ecosysteem.

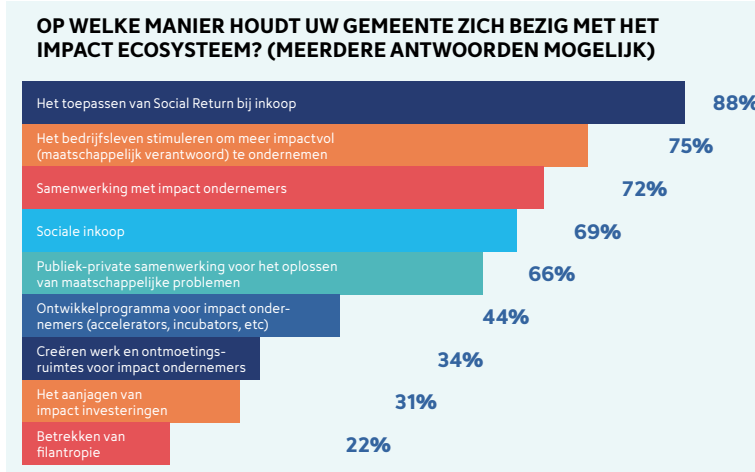
1
Ruben Koekoek
Foto: Evelien Hogers
2
Bron: *Impact and the City, Social Finance NL 2022*

Van ambitie naar uitvoering

Vanuit Social Finance NL hebben we de 44 grootste gemeenten gevraagd hoe zij gebruikmaken van het impact ecosysteem om maatschappelijke vraagstukken op te lossen. Hieruit blijkt dat maar liefst 69 procent van de grote gemeenten beleid heeft omtrent impact ondernemerschap en het impact ecosysteem. Ook stelden we de vraag op welke manier ze dat doen. In de grafiek hiernaast zie je de verschillende manieren waarop gemeenten gebruikmaken van het impact ecosysteem. Het populairst is het toepassen van 'Social Return'. Social Return heeft betrekking op de inkoop. Stel, een gemeente gunt een ondernemer het bouwen van een brug. De gemeente kan dan afspreken dat de ondernemer 3 tot 5 procent van de waarde van het contract teruggeeft aan de gemeente in de vorm van *Social Return*. Dit kan ze doen door geld te geven aan een doel dat de inwoners ten goede komt, maar uiteraard is het nuttiger als de ondernemer bijvoorbeeld mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt mee laat helpen de brug te bouwen. Helemaal onderaan, met 22 procent staat het samenwerken met de filantropie. Ondanks het feit dat in alle gemeenten wel filantropen actief zijn (goede doelen of particulieren), hebben maar weinig gemeenten beleid om hen ook actief bij de stad te betrekken. Terwijl de doelen van gemeenten en filantropen op veel vlakken synchroon lopen of complementair zijn. Een onbenutte kans.

Inspirerende voorbeelden

Ondanks dat de meeste gemeenten dus beleid hebben om het impact ecosysteem te faciliteren, heeft maar 38 procent van de gemeenten voldoende capaciteit om dit beleid uit te voeren. Toch zijn er genoeg voorbeelden van gemeenten die wel al succesvol samenwerken met het impact ecosysteem, zoals Rotterdam, Haarlem en Den Haag. Zo is in Rotterdam een speciaal fonds opgericht, het Social Impact Fonds Rotterdam, waarin investeerders die de stad vooruit willen helpen geld kunnen storten. Gezamenlijk investeren zij in bedrijven en projecten die bijvoorbeeld mensen uit de schulden moeten helpen of met circulaire oplossingen de stad duurzamer moeten maken. De gemeente Haarlem heeft met partners het Kennemer Inkoopplatform opgericht. Dit is een digitaal platform waar (sociaal) ondernemers hun diensten kunnen aanbieden. Niet alleen de gemeente, maar ook andere ondernemers kunnen hier lokale partijen kiezen bij wie ze duurzaam kunnen inkopen. De gemeente Den Haag creëerde Impact

City, een community waarbij ze impact ondernemers vanuit de hele wereld stimuleert om naar de stad te komen. Dit zorgt niet alleen voor werkgelegenheid, maar scheidt ook een ecosysteem van bedrijven, investeerders en kennisinstellingen. Zij pakken gezamenlijk op een creatieve manier maatschappelijke vraagstukken in de stad aan.

Denk vanuit het vraagstuk

De lokale uitdagingen zijn enorm, maar niet alle oplossingen hoeven uit het stadhuis te komen. De kansen, om de krachten te bundelen in de stad en gezamenlijk deze opgave aan te gaan, zijn talrijk. De gemeenschap heeft zoveel creativiteit, ondernemerschap en gedrevenheid. Kijk maar naar de eerdergenoemde voorbeelden. Om hier goed gebruik van te kunnen maken, moeten gemeenten anders gaan werken. Zoek actief de samenwerking op, denk niet vanuit de afdeling, maar vanuit het maatschappelijke vraagstuk en geef gemeenteambtenaren de ruimte om zelf ondernemend te zijn en te laten uitvinden wat wel en niet werkt. Zorg dat het impact ecosysteem een belangrijke rol krijgt in de te sluiten coalitieakkoorden. Dan kunnen we samen mooie stappen zetten in het aanpakken van de prangende sociaal-maatschappelijke vraagstukken. ●

Social Finance NL is een sociale onderneming die bedrijven, overheden en investeerders helpt bij het opschalen, meten en financieren van impact, met zusterorganisaties in het VK, de VS, Israël en India. Wereldwijd werken ca. 300 professionals aan het effectiever oplossen van maatschappelijke vraagstukken. In april publiceerde Social Finance NL het rapport *Impact in the City*. Middels een talkshow en een roadshow werd het rapport gepresenteerd aan onderhandelende partijen bij gemeenten in heel Nederland. Meer informatie: www.socfin.nl/impact-and-the-city

**'DE LOKALE
UITDAGINGEN
ZIJN ENORM,
MAAR
NIET ALLE
OPLOSSINGEN
HOEVEN UIT
HET STADHUIS
TE KOMEN.'**